

לה א מיי פ"ד מהל' ע"ז
הלכה ז סמו עשין טו:
לו ב מיי סס הל' ז:
והלכה ז:
לו ג מיי סס הל' ז:
לח ד מיי סס הל' ז:
לח ה מיי סס הל' ז:
מ ו מיי סס הל' ז:
מא ז מיי סס הל' ז:
מב ח מיי סס הל' ז:
ט מיי סס הל' טו:
מג י מיי סס הל' טו:
מד כ מיי סס הל' טו:
מה ל מ מיי סס הל' ז:
מו נ מיי סס הל' ז:

תורה אור השלם

- ועתה יגדל נא כח
אדני באשר דברת
לאמרי: במדבר יז יז
- עדתך נאמנו מאד
לביתך נאווה קדש יי
לארץ ימים:
- תהלים צג ה
תפלה למשה איש
האֱלֹהִים אֲדֹנָי מִעַן
אתה הֵייתָ לָנוּ בְּדֶרֶךְ
הַחַיִּים צ א
- תהלים צ א
ביום ההוא יִקְרָה יי
צבאות לעֲמֹרֶת צב
וְלַצִּפּוֹרֹת תִּפְאָרָה לְשֹׁאֵר
עַמּוֹ: יִשְׁעֵיהוּ כַּח א
וְלִירוּחַ מִשְׁפַּט לְיוֹשֵׁב
עַל הַמִּשְׁפָּט וְלַבְּרָה
מִשִּׁיבֵי מַלְחָמָה שְׁעָרָה:
יִשְׁעֵיהוּ כַח י
- וְגַם אֵלֶּה בֵּינָן שְׁנֵי
וּבִשְׁבַר תָּעוּ בְּחַן יִבְרִיא
שְׁנֵי שְׁבָר בְּבִלְעוּ מִן הַיָּם
תָּעוּ מִן הַשֶּׁבֶר שְׁנֵי בְּרָאָה
פָּקוּ פְּלִיאָה:
- יִשְׁעֵיהוּ כַח י
- ולא תהיה זאת לך
לפוקה ולמכשול ע"כ
לאדני ולשפך דם חנם
ולחושיע אדני לו והיטב
יי לאדני וְתִבְרַח אֵת
אֲמָתֶךָ:
- שמואל א כה לא
וכי יצאו אֲנֹשִׁים וְגַבְרָה
אִשָּׁה הָרָה וְיָצְאוּ לְיָדֶיךָ
וְלֹא יִהְיֶה אִסּוּךְ עֲוֹשֵׁה
יַעֲשֶׂה שְׁבָר לְשֵׁיט עֲלֵיךָ
בְּעַל הָאִשָּׁה וְנָתַן
בְּפִלְאִים: שְׁמוֹת כַּח כב
- יִצְאוּ אֲנֹשִׁים בְּנֵי
בְּלִיעַל מִקְרָב וְיִדְרֹחוּ
אֵת יִשְׁבֵי עִירָם לְאֹמֶר
נִלְכְּדוּ וְנִעֲבְדָה אֱלֹהִים
אֲחֵרִים: אִשָּׁר לֹא
יִדְעָתֶם: דְּבָרִים יד יד
- הכה תכה את ישיבי
העיר ההוא לפי חרב
החרם אותה ואת כל
אשר בה ואת בהמתה
לפי חרב: דברים יג טו
- וְשָׁרְפָהּ בָּאֵשׁ אֵת הָעִיר
וְאֵת כָּל שְׁלָלָהּ כְּלִיל לַיָּם
אֲלֹדֶיךָ וְהִתַּתָּ תַל עֹלָם
לֹא תִּהְיֶה עוֹד:
- דברים יג יז
- ולא ידבק בְּיָדְךָ
מֵאֻמָּה מִן הַחֲרָם לִמְעַן
לֹא יִשָּׁב יי מִחֲרָם אִפּוּ
וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֵךְ
וְהִרְבָּה בְּאִשֶּׁר נִשְׁבַּע
לְאֲבֹתֶיךָ: דְּבָרִים יג יח
- וְאֵת עֵין וְאֵת
מִגְרִשָּׁה וְאֵת יָקָר וְאֵת
מִגְרִשָּׁה אֵת בֵּית שִׁמְשׁ
וְאֵת מִגְרִשָּׁה עֲרִים תִּשְׁעַ
מֵאֵת שְׁנֵי הַשְּׁבָטִים
הָאֵלֶּלֶת: יְהוֹשֻׁעַ כַּח טו

אמר לפנינו וכו'. והשתא [מסתברא] כמ"ד ארץ אפיס ראה שכיון שראה [מנה] זו בהקצ"ה שהוא ארץ אפיס אף לרשעים שמת: **עדוסיך וגו' ה' לאורך ימים.** היינו מדת ארץ אפיס ועליה אמר משה עדומיך נאמנו מאד שראה אותו בחורב ופסוק זה מרע"ה אמרו דכתיב לעיל מיניה תפלה למשה איש האלהים **וגו': יבול לנל.** למי שעושיך צביונו אע"פ שמתגאה: **כשירים.** שירים שאין נחשבין כך אינו חשוב בעיניו ואינו מתגאה: **ולרוח משפט.** שופט את רוחו: **שורה צילו.** שזועט צילו וחוזר בשזועט מן העצירה שעבר: **ומסגבר צילו.** מרגיז יצ"ט על יפה"ר אס היתה"ר אמר לו עשה עצירה זו לא דיו שנמנה מן העצירה אלא הולך ועושה מלואו. ומתגבר עדיף מרודה: **שעה.** אלו צמי כנסיות: **מה נשפטו אלו מאלו.** שיש צהם מדות הללו מן השאר אמר הקצ"ה ציון שגו: **ואין פליטה אלא דיינין: ברתני' ילאו אנשים בני צלעל מקרבך.** שאין להם חלק לעוה"צ: **וידיחו אס (אנשי) יושבין עירם.** הא אין נהרגים עד שיהיו מדיחיה מאותה העיר ואותו השבט עצמו דכתיב מקרבך מקרב אותו שבט עצמו: **עד שיודה רובה.** דכתיב ודברים יג יושבי העיר משמע ישועה של עיר היינו רובה. לישנא אחרינא עד שיודה רובה דכתיב מקרבך קרי ציה מרובין: **ה"ג עד שיודה רובה עד שידחיה אנשים:** או שהיו מדיחיה **חולה** לה. שלא היו מאותה העיר: **הרי אלו כיחידים.** שהן צסקילה וממונן פלט: **ואריקים צ' עדים והפראה לכל אחד.** כליף בגמרא [יחידים צסקילה לפיכך ממונן פלט ומתוך שהחמרת עליו צמיתתו הקלת עליו צממונו: **הכה סכה אס יושבי העיר** היהו לפי חרב **החמרת והגמלת העורכת ממקום למקום מלינין.** מדכתיב יושבי מכלל דשיירה של חמרים וגמלים ששמתו בעיר ל' יום כדמפרש בגמרא [ק"ג]. דהו לכו יושבי העיר הרי אלו מלינין אס רוב אנשי העיר הדוחו וחמרים וגמלים משלימין המיעוט ועושה אותם רוב מלינין עליהם שאין ממונם אכד אלא נדונים כיחידים. וגורמין נמי לעשות אותה עיר הנדחת אס משלימים לעיר הנדחת לעשות רוב אלא הא פסיקא טפי דחמרת וגמלת אין דעתם מעורבת עם בני העיר להיות נדונין עמהן: **ה"ג הכהס חוסה** וכל אשר בה **מכאן אמרו לדיקים וכו' ושל רשעים ציון מסוכה ציון מחולה** לה **אנשים.** בגמרא [סס] מפרש לה מדכתיב **כל: וחסה** כל שלנה סקנון **אל סוך רחוב אין לה רחוב עושין לה רחוב.** ורחובה דהשתא נמי משמע: היה **רחוב חולה** לה. שמקום קצון בני העיר היה סוך לעיר כונסין אותה לעיר שצריך לעשות לה רחוב צתובה. רחוב קרטיא גדולה: **אס העיר ואס כל שלנה** ולא שלל שמים. דשלל שמים פלט: **מכאן אמרו** הקדשום **שסוכה יפרו.** כלומר אין נשרפין

אלא הרי הם כשאר הקדש שצריך פדייה כ"ש דשלל שמים הם: **וסרומוס ירקנו.** ובגמ' [ק"ג]: מוקמי לה צתרומה ציד כהן דממונן כהן הוא וכל עליה איסור דעיר הנדחת דנהי דצטרפיה לא הויא עם שאר שלנה דקדש אקרי ולא מוולוילין ציה כולי האי: **מעשר שני** אע"פ שהוא נאכל לישראל הואיל וקדש אקרי לא אמרי' ישרף אלא יגנו וכן כתבי הקדש יגמו: **ה"ג כליל לה'** אלהיך אר"ש אמר הקצ"ה וכו' **כאילו חסה מעלה עולה שהוא כליל לפני: לא סעשה גנות ופרדסין וכו'.** בגמ' [ק"ג]. מפרש צמאי פליגי: **לכמו שהיפה צייסו צמים: גב' ילאו** הם ולא שלוחם. אס המדיחין עצמן ילאו ויהיין והרי הם מרובים ודינין צסיף אס אס הדיחו ע"י שליח כיחידים הם צסקילה וממונם פלט: **אין אנשים פחוס מצ'.** דע"י מדיח אחד חד שני נעשית עיר הנדחת: **קרבך.** משמע צאמצע ולא מן הספר שאס היתה עיר של ספר צין מחו עובדי כוכבים למחוז ישראל אינה נעשית עיר הנדחת דגויירא הכתוב היא שלא תעשה עיר הנדחת: **יושבי העיר ולא יושבי עיר אחרס.** היינו מדיחיה מחולה לה: **לאמר נלנה ונעבדה** משמע של"ל לפנינו סכך אומרים נלנה ונעבדה ואין אמירה אלא בעדים. אלמא צריך עדים לכל אחד ואחד שיעידו עליהם מה שאמרו וה"ר צריך התראה לכל א' וא' מהס: **חולקין עיר אחס.** צתחלה כשחלקו ישראל את הארץ היו רשאין לתן ולחלוק עיר א' לצ' שבטים כגון אס אירע להם עיר צתחוס ומקצת משחת לתחוס אחר שבט אחד נוטל חלק בצתוה קצת הארץ. ע"פ הגורל נחלקה הארץ אס נפתלי עולה תחוס גינוסר עולה עמו דהכי אמרינן צצ"צ צפרק י"ג וממלינין (דף קצ"ג). **אין חולקין.** אלא כולה של אותה השבט שרובה צתחומה: **מאי לאו אע"י דמדיחיה מאותה עיר.** אס יהיו מאותו שבט נעשית עיר הנדחת ואי לא לא שחס אינו מאותו שבט שהדוחו אלא משבט אחר שבעיר אינו צסיף אלא צסקילה אלמא אפשר שיהו מן אותה העיר ולא מאותו שבט וה"ד כגון שחלקו עיר אחת לשני שבטים: **לא.** לעולם אימא לך דאין חולקין והכי משחתם לה מאותה עיר ולא מאותו שבט כגון דנפלה למדיחיה צירושה מקצת העיר ע"י צת יורשת נחלה: **ערים טשע מאס שני השבטים האלה.** ממתה יהודה וממטה ששמונן נטלו ט' ערים ונתנום ללוים: **מאי לאו דסקל מהאי ד' ופלגא.** שהיתה עיר א' של יהודה וששמונן נטלו מהס אלמא חולקין עיר אחת לשני שבטים: **ה"ג לא ד' מהאי וה' מהאי:** א"ה **לפרוש פרושי.** הייניו שבט דסקיל מיניה ה' והייניו דסקיל מיניה ד' ולאמאי כתיב ערים טשע מאת שני השבטים משמע דצשוה שקל: קשיא

והיתה תל עולם^ט לא תעשה^ט גנות ופרדסים דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר בלא תבנה עוד לכמות שהיתה אינה נבנית אבל נעשית היא גנות ופרדסים^{יב} ולא ידבק בידך מאומה מן החרם שכל זמן שהרשעים בעולם חרון אף בעולם אבדו רשעים מן העולם נסתלק חרון אף מן העולם: **גב' ת"ר יצאו הן ולא שלוחין אנשים יאין אנשים פחות מב' דבר אחר אנשים יולא נשים אנשים ולא קמונים בני בליעל בנים שפרקו עול שמים מצואריהם^א מקרבך יולא מן הספר יושבי עירם ולא יושבי עיר אחרת לאמר שצריכין עדים והתראה לכל אחד ואחד איתמר ר' יוחנן אמר חולקין עיר אחת לשני שבטים ור"ל אמר אין חולקין עיר אחת לב' שבטים איתביה ר' יוחנן לר"ל עד שיהו מדיחיה מאותה העיר ומאותו שבט מאי לאו אע"ג דמדיחיה מאותה העיר אי איכא מאותו שבט אין אי לא לא ש"מ חולקין עיר אחת לב' שבטים לא דנפלה ליה בירושה א"נ דיהבוה ניהליה במתנה איתביה^ב ערים טשע מאת שני השבטים האלה מאי לאו ארבע ופלגא מהאי ארבע ופלגא מהאי וש"מ חולקין עיר אחת לב' שבטים לא ארבעה מהאי וחמש מהאי אי הכי לפרוש פרושי קשיא**

א) עין רש"י צח"א,
ב) מגילה טו: ע"ש כמה
שטיים ועי' צפירי"י [סס],
ג) צ"ה ח"א: ד) [ע"י
מוספות לעיל מז. ד"ה
ואמאי] ה) בקרא היא,
ו) [בסדר המשנה אפי'
י"ב ח"א: ז) [בסדר המשנה
ליתא שנאמר] ח) [בסדר
המשנה לא תבנה עיר],
ט) [בסדר המשנה אפי'
גנות וכו'], י) [לעיל טו:],
יא) [הא דירושלים נתקנה
לשכח יהודה וצמנין ע"פ
הצורך היה. מ"י צומא
י"ב, ג) צ"ל ילאו והדיחוס
וכי דין צסיף כו'. רש"ש,

הגהות הגר"א
א) גב' ר"לנו. ממק וי"צ
ב) שם ליטומה.
ממק וי"צ לתפארת:
ג) שם שנאמר ממק:
ד) שם שנאמר ממק:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
א) מתני' הרי אלו מלינין
אותה שנאמר וכו' הרי אלו
אובדין שנאמר וכו' כונסין
אותה לתוכה שנאמר אלו
ג"פ שנאמר נתקחו:
ב) רש"י ד"ה וצריכין וכו'
כליף בגמ' כגון אס ה"ד
ומה"ד יחידים:

מוסף רש"י
ולרוח משפט. לשופטים
את רוחן יהיה לעטרה
(מגילה טו:). הורדה את
יצרו. סופיה לשוכ צתשועה
(שם). גירסת דן את יצרו.
המתגבר ביצרו. איט
הולך אחריו לעבור עבירה
(שם). שערה אלו
שמשכימין כו'. והיטו
שעה. נעשים שוערים
לפחוח דלמות צתשעמה
ולאחר שם עד זמן נעלמו
גם אלה. אלו
הרשעים המדונין צתשעם,
ביין שגור. כלומר אף הם
עשו כהס לפיכך דנס (שם).
פקו פליליה. לניהוס
נשפטו (שם). החמרת
והגמלת. שיראל של
חמרים ושל גמלים (ב"ב.).

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קוב.

עין משפט
גד מצוה

בז א מיי פ"ד מהל' עב"ס הלכה ז סמג עש"ן ז:
 ב ב מיי שם הלכה ז:
 ג מיי שם הלכה ט:
 ד מיי פ"ו מהל' שבט הלכה ה סמג עש"ן פג עוש"ע ח"מ ס"י קסג סעף ז:
 ה מיי פ"ט מהל' גרוס הלכה ז סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד ס"י ר"ח סעף לז:
 ו ר ז ח מיי פ"ד מהל' עב"ס הלכה י סמג לאוין סו:
 ז ט י מיי שם הלכה יא: גר ב ל מ מיי שם הלכה יב והלכה יג ועיי' כ"מ:

קשיא. לשון הפסוק קשה לתוך למ"ד חולקין^ט אצל לא מיתומא: **גרידי.** בל"מ נמשכין וכן גרים רבי כוליה הש"ס מגריד גריד וי"ל שהוא לשון גידול דמפרשין יחיד על שם שהוא יחיד משוך ומופרש הוא מן הכל ואין לאחרים סביביו ולשון ארמי הוא ואין דומה לו בפסוק (ודומה לו) אצל גורדו ומשמירו על גלדו (ר"ה ד' ס:) הוא לשון עברי ודומה לו בפסוק (איוב ז) ויקח לו חרס להתגרד זו בל"מ ופי' לשון חטיטה שחטט וגורד צסקין או בכל דבר. וגורד צרי"ש לשון עברי הוא כמו (שבת ד' כג.) גורד אדם מטה כסא ושלחן וכן (צ"ב ד' פו.) היה מגרר ויואל מגרר ויואל: **צטר נפשייהו גרידי.** ומעשיהם מעשה ולדוקים ביותר הואיל ומעמדם הם נחמין ודין הוא שיעשה עיר הנדחת: **אצל הכן.** להודו צטר נשים וקטנים גרידי שאין לדוקים כ"כ: **היכי עדינין.** היאך נעשין רוצה נדחים הואיל דלריכין עדים והמראה לכל אחד ואחד: **דיני וחובשין.** כשרואין צ' או ג' מהם עובדים ע"ז לא יסקלו אותן ומניחין כל האחרים מלסקול אלא דיני אותם לסקילה וחושין אותם צבית הסוהר וכן עושין עד שרואין אם מטרפין לרוצה וחוזרין ודיני אותם דין אחר להריגה ומאזדין את ממונם: **ומענה את דינם.** שלאחר שנגמר דינם את משהה אותם ומענה את דינם: **דיני וסוקלין.** עד חליין דמחזיקין להו כחידים ודיני וסוקלין ומחליין ואילן נמצר הדבר למפרע שהודו רוצה וכן בסיף וממונם אצל ומחליין ואילן אי אמה רשאי למשכן למיתה חמורה: **ור"ל אמר מרבין להם צמי דינין.** לאו משום דלין דינין צ' זיוס אחד דהא אחרת צפרק נגמר דינין (לעיל מו.) דבמיתה אחת דינין אלא משום דנפשי עדים לכל אחד ואחד ואין פנאי לחקור כל אחד ואחד זיוס אחד מרבין להם צמי דינים כדי שתמקבל עדותן זיוס א' ויגמור דין כולם זיוס אחד: **לשעריך.** ל"ז"ד שצטעריך דהיינו סנהדרי קטנה: **ואי אמה מוציא אלא צקנהדרי גדולה:** אלא **מרבין להם צמי דינין ומעייני דיניהם.** אם הוו מרובים ולא הודו רוצ' מעלים את כולן ל"ז"ד הגדול: **כמה יהא בעיר.** משנה צהשותפין [צ"ב ז' א]: **ויהא כאנשי העיר.** ליתן צורכי העיר: **למיהו כבני מסא.** שיהא נקרא כבני העיר אין נקרא צפחות מיי"צ חדש אצל להקרות מיוצבי העיר כיון ששהה ל' יום נקרא מאנשי העיר וקרינן צבו את יושבי העיר ההוא^ו: **והסניא.** צניחומא: **המודר הנאה.** שאומר הרי עלי קונס אם אהנה: **החרס אופה פרט לנכסי לדיקים שצחולה לה.** שאם היו לדיקים דרים צחולה והיו להו נכסים מופקדים צמקום אחר צד אחרים

אין מחרימין אותן אצל נכסים שיש להם צחולה העיר מחרימין אותן וטעמא מפורש לקמן: **אמר ר"ש מפני מה וכו'.** בכל דוכתי דרש ר"ש טעמא דקראי: **ה"ג אמר מר ואם כל** (שללה) אשר צה לרבות נכסי רשעים שצחולה לה: **אמר רב חסדא וצנקלין לטובה.** נכסי רשעים הקרוצין לעיר שיכולים לקבצם לתוך העיר צחולה יום עלמנו שכושין שלל העיר לחצו לצורפין הן אבדים עמיה אצל רחוקים דאין מגיעין לעיר אינן אבדים. ודוקא שצבר היו לתוכה אלא שצמכשו היו מופקדים צד אחרים אצל לא היו מעולם צחולה כגון דנפלה להם צירושא לא קרינא ציה שללה ואין הממון אצל: **אלא דידהו.** דבני עיר הנדחת ומופקדים הם צעיר אחרת: **הא אמרה.** רב חסדא וצנקלין לתוכה והא אין נקצין: **דקבל עליו אחריו.** צני עיר הנדחת: **כמאן דלא פליגא.** (א) א"א לא לכות צטר צלא שחטיה ואפילו שחטה משחט אין צשחיתתו כלום דלא לשחטיה קיימא אלא למיתה ושחיתתה זו היא מיתת הצחמה ואין היתר אפילו החצי שאין של עיר הנדחת כדי שחט לסמוך דעיר הנדחת אינו שחט אלא ממית ולא מהניא ציה שחטיה: **עיסה.** כל אימת דצעי פליג לה ואין חלק של עיר הנדחת מעורב צו: **ל"ש שחטה משחט ל"ש קטלא מקטיל.** דצין צשחטיה וצין צהריגה קרינא ציה לפי חכמי דלפילו שחטה מיתה צעלמא היא ולא מהני מידי או דילמא לפי חרב היינו שלל כדרך שחטיה אצל דרך שחטיה מהניא לה לטוהרה מידי צבילה דנהי דלאכילה אימסרה ואיסור הנאה הוא אצל מיהני לטוהרה מידי צבלה: **שיער נשים לדקניות.** שצעיר הנדחת מהו אי הוו צכלל ואת כל שללה משרף או לא: **רשעניות.** פשיטא לן דשרף עם שלל העיר: **טלישה.** שצריך לגלחה: **פיהא נכרית.** גדיל של שערות דעלמא שצושין לניו קא מצעי ליה לרצ יוסף אם של צדקניות הוי: **מחוצר צגופה.** שנקשר צה: **צגופה דמי.** וכסס שאין שורפין מלצושין שעליהן שחרי צדקניות הן כך אין שורפין אותם גדיל: **דסלי צצנטא.** מלה אותם גדיל צימד ואין קשורין צה עכשיו: **כיון דעילא ונפקא.** רגילה לקושרה מדרי אף על פי שלא קשרתו עכשיו כל מקום שיהא שם נדון כמלצוש שעליה דכל שעתא דעתה עליה וכשאר מלצושין דמי: **רחובה מעיקרא משמע.** רחובה שיהיה לה מתחלה ולא שצושין לה רחוב עכשיו: **היו**

קשיא איבעיא להו הודחו מאליהן מהו וידיחו אמר רחמנא^א ולא שהודחו מאליהן או דילמא אפילו הודחו מאליהן ר"ש הדיחיה נשים וקטנים אמאי ליהוי כהודחו מאליהן הנך בטר נפשייהו גרידי הני בטר נשים וקטנים גרידי: **עד שיודה רובה:** היכי עבדינן אמר רב יהודה דיני וחובשין דיני וחובשין א"ל עולא נמצא אתה מענה את דינין של אלו אלא אמר עולא דיני וסוקלין דיני וסוקלין איתמר רבי יוחנן אמר דיני וסוקלין דיני וסוקלין ור"ל אמר מרבין להן בתי דינין איני^ב והאמר ר' חמא בר יוסי א"ר אושעיא^ג והוצאת את האישה ההוא או את האישה ההיא איש ואשה אתה מוציא לשעריך ואי אתה מוציא כל העיר כולה לשעריך אלא צמרבין להן בתי דינין ומעיינין בדיניהן ומסקינן להו לבית דין הגדול וגמרי להו לדיניהו וקטלי להו: **הכה תכה את יושבי העיר וכו':** תנו רבנן^ד החמרת והגמלת העוברת ממקום למקום לנו בתוכה והודחו עמה אם נשתהו שם ל' יום הן בסיף וממונן אבד פחות מיכן הן במקילה וממונן פלג ורמינהו^ה כמה יהיה בעיר ויהיה כאנשי העיר דו"ב חדש אמר רבא לא קשיא הא למיהו מבני מתא הא למיהו מיתבי מתא והתניא^ו המודר הנאה מבני העיר אם יש אדם שנשתהא שם י"ב חדש אסור ליהנות ממנו פחות מיכן מותר ליהנות ממנו ביושבי העיר אם נשתהא ל' יום אסור ליהנות ממנו פחות מיכן מותר ליהנות ממנו: **החרם אותה ואת כל אשר בה כו':** ת"ר^ז החרם אותה [א] ואת כל אשר בה פרט לנכסי צדיקים שבחוצה לה ואת כל אשר בה לרבות נכסי צדיקים שבתוכה שאלה ולא שאל שמים ואת כל שללה לרבות נכסי רשעים שחוצה לה^ח אמר ר"ש מפני מה אמרה תורה נכסי צדיקים שבתוכה יאבדו מי גרם להם שידורו בתוכה ממונם לפיכך ממונם אבד אמר מר^ט ואת כל שללה תקבץ לרבות נכסי רשעים שבחוצה לה אמר רב חסדא^י וצנקלין לתוכה אמר רב חסדא פקדונות של אנשי עיר הנדחת מותרין ה"ד אי לימא דעיר אחרת ואיתנהו בגוה פשיטא דמותרין לאו שללה הוא ואלא דידהו ואיתנהו בעיר אחרת אי דנקבצין לתוכה אמאי מותרין ואי אין נקבצין לתוכה הא אמרה חדא זימנא לא ילעולם דעיר

אחרת דמפקדי בתוכה והכא במאי עסקינן^{יב} כגון דקביל עליה אחריות מהו דתימא כיון דקביל עליה אחריות כדרידה דמי קא משמע לן אמר רב חסדא^{יג} בהמה חציה של עיר הנדחת וחציה של עיר אחרת אסורה^{יד} עיסה חציה של עיר הנדחת וחציה של עיר אחרת מותרת מאי טעמא בהמה כמאן דלא פליגא דמיא עיסה כמאן דפליגא דמיא בעי רב חסדא בהמת עיר הנדחת מהו דתיתהני בה שחטיה לטהרה מידי נבילה לפי חרב אמר רחמנא^{יז} לא שחטה משחט לא שחטא קטלא מקטל או דלמא כיון דשחטה מהניא לה שחטיה מאי תיקו^{יח} בעי רב יוסף שיער נשים צדקניות מהו אמר רבא הא דרשעיות אסור תקבץ ושרפת כתיב מי שאינו מחוסר אלא קביצה ושריפה^{יט} צ"א זה שמחוסר תלישה וקביצה ושריפה אלא אמר רבא בפיאה נכרית היכי דמי אי דמחובר בגופה כגופה דמיא לא צריכא דתלי^כ בסביבא כנכסי צדיקים שבתוכה דמי^{כא} ואבד או דלמא כיון דעילא ונפקא כלבושה דמי תיקו: ואת כל שללה תקבין אל תוך רחובה וכו':^{כב} ת"ר אין לה רחוב אינה נעשית עיר הנדחת דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר אין לה רחוב עושין לה רחוב במאי קמיפלגי מר סבר רחובה מעיקרא משמע ומר סבר רחובה השתא נמי משמע: וההקדשות

תורה אור השלם
 1. והוצאת את האישה ההוא או את האשה ההוא אשר עשה את הדבר הרע הזה אל שערך את האישה או את האישה וסקלתם באבנים ומתה:
 2. הבה תבה את יושבי העיר ההוא לפי חרב החרב אותה ואת כל אשר בה ואת נבמתה לפי חרב: דברים יז טו
 3. ואת כל שקלה תקבץ אל תוך רחובה ושרפת באש את העיר ואת כל שקלה כלי ליל אלוהיך והיתה תל עולם לא תקבה עוד: דברים יז יז

גליון הש"ס

גמ' עיסה חציה של עיר הנדחת. ע"י שלחם אריה ס"פ פ"ט: שם שם זה שפחוטר תלישה. ע"י לעיל מו ע"ב מוס' ד"ה מלישה:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כמאן וכו' דאי אפשר:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ואת כל אשר בה. נמחק:

מוסף רש"י

פחות מיכן הן בסקילה. כין שאין יחידים (ביב ה.). ויהא כאנשי העיר. לשלח עמיה צעול (שם ז.). למיהו מיתבי מתא. צשגשגים יום, וגי עיר הנדחת כתיב יושבי העיר (שם ח.). שיער נשים צדקניות. של עיר הנדחת שלל הדתו עמה (שם ט.). בפיאה נכרית. שקטרה הצדקת לשפחה קא מיעשה ליה אי כגופה הוא ויעיל עמה, אי כממונה, וק"ל לדיקים שבתוכה יולאין ממנה עומים וכל ממונם נשרף, דכתיב ואת כל שללה תקבין וגו' (שם).

עין משפט גד מצוה

קוב:

היו זה קדשי מוצה. כגון עולות ואשמות של רשעים צמוכה נהי ללא קרינן זהו את כל צהממה לפי חרב [דברים יג] דהא לא צהממה היא אלא צהמת שמים אלא מאיסותא הוא להקריב קרבנות של רשעים הללו שהודחו הלכך ימותו כונסין אותן לכיפה ומאכלין אותן שעורין עד

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

הנדחת: **ופליגא**. הא דרבינא אדשמואל דאמר שמואל עלה דהא מילתא דר"ש כי הוה קשיא לן צמאי עסקין היו ממרץ הכי הכל קרב והכל נפדה: **מאי קאמר ה"ק**. כל שהוא קרב לגזוה כשהוא תס וכשהוא צעל מוס לריך פדייה כגון שאר קדשים קלים חוץ ממעשר

שכריסן נצקעת דאפילו דמיהס אסור כלקמן: **שנאמר גילו לה' אלהיך ל"ג: ר"ש אומר וכו'**. לקמן מפרש טעמא: **זנה רשעים טועזה**. ואפילו דמיהן אסורין: **ור"ש הוא דאמר**. צהוב (ב"מ נ): קדשים שחייב צאחרייתן ממון צעלים הוא ויש צהס אונאה הלכך לענין עיר הנדחת נמיי ממון צעלים הוא ודייניניהו לפי חרב כשאר צהמות שצמוכה והלכך אסורין דמיהן צהגאה והאי דקאמר ימותו ולא אמר שיחרימו אותה עמהס משוס צבוד דאמר: **ואלינא דרבי יוסי הגלילי**

מעל צה"ש לצבות קדשים קלים שהס ממנו והואיל וממנו הס אסוריס צהגאה דאפילו דמיהן צהמתס מיקרו אצל קדשי קדשים (ט) א"מאי ירעו דהא ודאי הס עלמס אינס קרביס דזנה רשעים טועזה אלא ירעו עד שמיאצבו ומכרו ויפלו דמיהס לצדעה: **אי הכי (ט) מדתני סיפא וכו'**. דקא מפליג בין קדשי מוצה לקדשי צדק הצית: **ליפולג וליטני צדידה**. צקדשי מוצה עלמנן בין קדשים קלים לקדשי קדשים: **דלמיהס אולא**. כדאמרין (תמורה ד' טו). חמש חטאות מתות: **לא פסיקא ליה**. למיתני קדשי קדשים דעיר הנדחת ירעו דכיון דמתו להס אותס רשעים אי איכא חטאות שהפרישו צחיהס אזלי למיתא דכל חטאות שמתו צעליהס מתות צמסכת הוריות (ד' ו). מפרש טעמא אצל שאר קדשי קדשים כגון אשמות שמתו צעליהס ירעו: **דאיסנהו צענייהו**. דהן עלמנן ודאי אינן קרביס משוס זנה רשעים טועזה: **אצל גאה**. דאיכא למימר ירעו ויפלו דמיהס לצדעה: **כיון דאיסני**. ליכא הכא זנה רשעים טועזה: **ולא צהמס צבור ומעשר**. שאס היו צה צבורות או מעשר צהמה שהוא של ישראל וחלצו ודמו קרב אין מחרימין אותו עמה דלא מיקרי צהממה: **שלל שמים הוא**. ומשלחה נפקא: **אלא צעלי מומיס**. שאין צהס חלק לגזוה אלא נאכלין לצעלים שללה נינהו אמאי אין מחרימין אותן עמה: **לעולם צעלי מומין**. ואפ"ה אין א"שכרפין עמה דדרשין לקרא הכי צהממה למי שנאכל לצעלים צמורת צהמתס ילאו אלו שיש להס שס לוי שאין נאכליס צמורת צהמתס שאין אומרין צהמת עיר הנדחת אלא צהמת צבור ומעשר של עיר

וההקדשות שבה יפרו בו: **ת"ר** *היו בה (קדשי) קדשים קדשי מוצה ימותו קדשי בדיק הבית יפרו ותרומות ירקבו ומעשר שני וכתבי הקדש יגזו **ר"ש** אומר בהמתה ולא בהמת בכור ומעשר שללה פרט לכסף הקדש וכסף מעשר אמר מר היו בה (קדשי) קדשים קדשי מוצה ימותו ואמאי ימותו ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהן לצדעה ר' יוחנן אמר **זבה רשעים תועבה ר"ל** אומר ממון בעלים הוא והכא בקדשים שחייב באחרייתן **ור"ש** היא דאמר ממון בעלים הוא הא מדסיפא **ר"ש** היא רישא לאו **ר"ש** בקדשים קלים ואליבא דרבי יוסי הגלילי **דאמר** קדשים קלים ממון בעלים אבל קדשי קדשים מאי **יפרו** אדתני סיפא קדשי בדיק הבית יפרו ליפולג וליחני בדרידה **בד"א** בקדשים קלים אבל קדשי קדשים **יפרו** כיון דאיכא חטאת שמתו בעליה **ידלמיתה** אזלא לא פסיקא ליה בשלמא ר' יוחנן לא אמר **בר"ל** דכתיב זבח רשעים תועבה אלא **ר"ל** מ"ט לא אמר **בר'** יוחנן אמר **לך** כי אמרינן זבח רשעים תועבה הני מילי היכא דאתנהו בעינייהו אבל הכא כיון דאישתני אישתני: **ר"ש** אומר **בהמתך** ולא בהמת בכור ומעשר: **במאי** עסקין **אילימא** בתמימין שלל שמים הוא אלא בבעלי מומין ישללה נינהו אמר רבינא לעולם בבעלי מומין **ומי** שנאכל בתורת **בהמתך** יצאו אלו שאין נאכלין בתורת **בהמתך** אלא בתורת בכור ומעשר **דשלל** שמים נינהו ופליגא דשמואל דאמר שמואל הכל קרב והכל נפדה מאי קאמר ה"ק כל שקרב כשהוא תם ונפרדה כשהוא בעל מום משלל אימעיט וכל שקרב כשהוא תם ואינו נפרדה כשהוא בעל מום כגון בכור ומעשר מבהמה נפקא: **תרומות ירקבו**: אמר רב חסדא **ל"ש** אלא תרומה ביד ישראל אבל תרומה ביד כהן כיון דממוניה הוא תשרף מתיב רב יוסף מעשר שני וכתבי הקדש יגזו והא מעשר שני ביד ישראל כתרומה ביד כהן דמי וקתני יגזו אלא אי אתמר הכי אתמר אמר רב חסדא **ל"ש** אלא תרומה ביד כהן אבל תרומה ביד כהן שבעיר אחרת **תנן** התם **עיסה** של מעשר שני פטורה מן החלה דברי ר"מ וחכמים ימחייבין אמר רב חסדא מחלוקת **במעשר** שני בירושלים דר"מ סבר **מעשר** שני ממון גבוה הוא ורבנן סברי ממון הדיוט הוא אבל

דאין מחרימין אותס עמה דהואיל וזריכי פדייה צמומן שלל שמים קרינן ציה ופליג עליה דת"ק דאמר קדשים קלים ממון צעלים הוא: **וגל שקרב כשהוא תס ואינו נפדה כשהוא צעל מוס**. אלא נאכל לצעלים כגון צבור ומעשר ההוא לאו שלל שמים מקרו ואפילו צתמותן ולא מני למפרך והא צתמותן שלל שמים הוא שהרי נאכל צמומו והלכך אצטריך דהמתה למעוטי צבור ומעשר תמימים דמשללה ליכא למעוטיניהו והיינו פליגא דליהו מוקי לה אפילו צתמימים דקסבר צבור ומעשר צעלי מומין צהממה קרינא ציה וצסיף: **טרומה ציד ישראל**. שעדיין לא נתנה לכהן דאפילו אותו ישראל רשע הוא תרומה צצידו אינה נשרפת עס שאר שללה דהא לאו לדידה הוא דשמא היה נתנה לכהן לדיק צצחוצה לה הלכך אינה נשרפת דהיינו כפקדון דעיר אחרת ואתנהו צגוה דאמר לעילא דמותרין ונהי דצצכילה לא שרינא לה דשמא היה נתנה לכהן רשע צצמורה הלכך ירקבו. אצל תרומה ציד כהן דממוניה הוא תשרף: **וקסיני יגזו**. אלא **טרומה ציד כהן**. דממוניה הוא ולא מוללינן צה כולי האי הואיל וקאש הוא: **לכהן שצניר אחרת**. כלומר לכהן שלל הודח עמהן: **אצל בגזולין**. שאין לה הימר אכילה אלא צפדייה ד"ה פטורה מן החלה דממון גזוה הוא. **ל"א** אצל בגזולין דאין לה הימר אכילה צשעת חיוב חלה דהיינו צשעת גלגול העיסה לא קרינא ציה ראשית עריסותיכס (במדבר טו) ואפילו דהא לאחר מיינן פטור מן החלה: **דברים נאמרו צירושלים**. צפ' מרובה (צ"ק פב): חשיב להו: **אלא צעיר אחרת ואסקו לגוה**. שהיה אותו מעשר שני של אחד מצני עיר הנדחת והעלו אותו לירושלים קודס שהודחה וא"כ הודחו אס כן אמאי יגזו לשמרו נמיי צצכילה דהא קלטניהו מחינות דהיינו חומה: **אלא** לאו בגזולין. ולא מעו ליה וקתני יגזו ואינו יוצא לישרף צתמינה: **ואס איתא** דבגזולין לד"ה ממון גזוה הוא לשמרי נמיי צצכילה אלא לאו ממון הדיוט הוא ונהי דצצפריה לא משוס זילותא: **לעולם דעיר הנדחת ואסקיה לגוה**. דקאמרת לשמרו נמיי צצכילה דהא קלטוהו מחינות: **הכא במאי עסקין כשנטמא**. דלאו צר אכולי צטומאה הוא דכתיב (דברים כו) לא צערתי ממנו צטמא ולקמן [קיי]. פריך מאי איריא עיר הנדחת אפילו צחוצה לה: **ואפילו צירושלים**. לאחר שנכנס ואע"ג דדרשין (דברים יד) כי ירחק ממך המקום וצרת הכסף צידך צרחוק מקוס אמה פודה וצר ולא צקרוצ מקוס: **ואין שאס אלא אכילה**. וה"ק קרא כי ירחק ממך המקוס או כי לא מוכל לאוכלו שנטמא וצרת הכסף צידך: **צלקות**. שכבר הוציאה צחוצאה לכסף

מעשר ונתנוהו ציין ושכר וצשר ונטמא אותו לקוח דההוא לית ליה פדייה וכי קאמר ר"א צמע"ש גופיה שהעלה פירות מע"ש לירושלים ונטמאו: **וליפריקה**

בגבולין דברי הכל פטור מתיב רב יוסף מעשר שני וכתבי הקדש יגזו במאי עסקין **אילימא** בירושלים מי הוויא עיר הנדחת והתניא **עשרה** דברים נאמרו בירושלים וזו אחת מהן **אינה נעשית** עיר הנדחת ואלא בעיר אחרת ואסקוהו לגוה הא קלטהוהו מחיצות אלא לאו בגבולין וקתני יגזו לא לעולם דעיר אחרת ואסקוהו לגוה והכא במאי עסקין שנטמא ולפריקה **דא"ר** אלעזר **במניין** למעשר שני שנטמא שפורין אותו אפילו בירושלים ת"ל **לא** תוכל שאתו ואין שאת אלא אכילה שנאמר **וישא** משאת מאת פניו הכא במאי עסקין בלקוח

גליון הש"ס

גמ' ופי שנאכל בתורת בהמתך. ע"י וצמיס דף עה ע"י מוס' ד"ה דהתפיס:

מסורת הש"ס

(א) לעיל מו. [מוסף פ"ד], (ב) [תמורה ת. ע"ש], (ג) צ"מ טו., (ד) צ"ק יב: (ה) ג"י רש"י ירעו וכל"ן, (ו) [לפי גירסת רש"י דלעיל צ"ל ירעון], (ז) [צ"ל צהממה], (ח) [תמורה ת. ע"ש], (ט) [צמוס' דצבורות דף לא. ד"ה חוץ וכו' משמע דגרסי הכא כסוגיא כמו דקיים הש"ס צתמורה ת. דמק כל פסולי המוקדשין נמכרין צאטלין חוץ מן הכבור והמעשר ע"ש אצל מפרש"י דהכא ד"ה לעולם צצעלי מומין וכו' מוכח דלא גריס להא דמקן כ"י ומשוס הכי פירש"י הכא ילאו אלו שיש להס שס לוי ודינא הוא דמשיג לה הכי כ"ן אצל צתמורה ת. צתמל דש"ס מיימי להא דמקן כל פסולי וכו' ולא ק"ל כרינא צפי אהו], (י) א"ו משנה אלא בריחא ועיין רש"י, (יא) סוכה לה: פסחים לת. (יב) ע"י הולין פו: מוס' ד"ה מקן הכסו], (יג) קדושין כד. (יד) ע"י מוס' קדושין ע: ד"ה איחו ומוס' צבורות ט: ד"ה ומקן וע"י היטב מוס' סוכה לה. סדיה לפי], (טו) צ"ק פב., (טז) צ"מ ג. פסחים לו: מסכת יט: ט. [ויקרא ה.], (יז) [צ"ל מאין], (יח) [צ"ל אדתינן, ק] [דברים יג.], (יט) י"א נהגון. ט. [ע"ש],

תורה אור השלם

1. זבחה רשעים תועבה אף כי בוקרה וביאנה: משלי כא כו 2. ובי ירבה מפקח הדרך כי לא תוכל שאותו פי ירחק מפקח המקום אשר יבחר: יי אלהיך לשוים שמו שם פי ירחק יי אלהיך: דברים יד כד 3. וישא משאת מאת פניו אלהו ותרב משאת בנימין ממשאת פלם הגוש ידות וישתו וישברו עמו: בראשית מג לד

גליון הש"ס

גמ' ופי שנאכל בתורת בהמתך. ע"י וצמיס דף עה ע"י מוס' ד"ה דהתפיס:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ת"ר היו צה קדשים קדשי מוצה כל"ל ומיתת קדשי ממק: (ב) רש"י ד"ה ולינא דרי יוסי וכו' קדשי קדשים ירעו כל"ל ומיתת אמאי נמחק:

מסורת הש"ס

א) פסחי' ל: לת. מ"ש פ"ג מ"י נבי"מ עג: וזכום מעג].
ב) כ"מ שס מכות כ. עינין מוס' כ"מ עג: ד"ה לא פלוג]: א) לעיל ע"א.
ד) מ"ק ג]. ה) ז"ל חסם היא וכל אשר בה לה].
ו) [מוספי' פ"ד].
ז) [מוספתא שס]. ח) נביעי' ליתא]. ט) [נעלי קב:]. י) [ז"ל אחאב]. יא) [ז"ל יהיה השם האלה על וכו'].
ל) חולין ה. מ) מעניי ב.
נ) [ז"ל משנה].
ס) [נשחיתת חולין לא נמצא חמסם כבי"מ עג: ד"ה והא אמר רבא מפב רש"י על כוון ואין נתקן מכות].
ע) [דהאי לאו רש"י].
פ) ז"ל ג.
ס) [נבי' רש"י נכתב לה. ד"ה לא ישתת].
ק) נביעי': כל הארצות.
ר) [נמטת רש"י]. ט) [ז"ל אחר ד"ה דמבן].

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה אכל מחיות וכו' ולענין עיר הנדחת מני שלא היא נשפיה. מלת כשפיה נמחק וי"ב בגימיה:

מוסף רש"י

הלקוח בכסף מעשר שני. בירושלים כדכתיב ומתה הכסף בכל אמרי מלוא נשכן וגו' (פסחים כז.).
יפדה. דלמילא למיחס פדיוני (טו).
יקבר. כל לקוח בכסף מעשר שני שנתמא. מוס קדשתא קדושתיה ולא אלס למיחס פדיוני (טו).
מחיצה האבול לקלט דאורייתא דרבנן. מחיה שנתמא בתורה לא חוצפה אלא לאכל בתוכה. ושתמו כמטת מחיות קולטות אומם מצינו ע"ד אס יאל. דרבנן היא (י"ב ג):
דמשקלוהו מחיות שוב אינו נפיה (פסחים זד.).
אפילו מזוזה אחת. וכל שכן אחד מן החומשין או ספי מכל הניצויס שזוכרת השס כמות שס. ולא קרינא ציה את כל שללה ושרפת (רע"ל ע"א).
לא נמסרו לשליח. היינו שלא נמסרו לשלח אחד צימד (תענית ב.).
אתא איהו ואליהו כו'. הובלו אליהו וחסר לנתם את חיאל כגלגל. אמר אחאב לאליהו אפשר שקללת התלמד ממקיהו וקללת משה רבינו לא ממקיהו. שנתמר וקרתם כו' וכו' כל ישראל שודים ע"י ואין גשמים נעלמים. מ"ד ויחמר אליהו כו' (מ"א ז' א.).
הדרן ע"ד מסכת סנהדרין

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

וּלְיַפְרָקֵיהּ. כלוליה. ומשני כר"י דלמר לא אליס למתפס פדיונו צההיא
ט) מנה גופא במס' מעשר שני (פ"ג מ"י) והיינו נמי מעשר שני דקאמר יגנו צקצורה: **אלא לעולם**. כמעשר שני דעיר הנדחת טהור וססקוה לגוה דקאמר לישתרי צאכילה דהא קלטוהו מחיות אחר שנכנס לחומת ירושלים: **דאמר רבא**. ט) נשחיתת חולין פ' צהמה המקשה (דף סח:): **מחילות לאכול דאורייתא**. מן המורה מצוה לאכול לפניס מן החומה: **אכל מחילות לקלוט**. שהיו מחיות קולטות צין לעיין פדייה צין לכל עינין מדרבנן הוא וכי גזור רבנן דתיהי קליטת מחיות למעשר דשז אינו יכול לפדותו א| ולעינין עיר הנדחת נמי שלא היא בשפיה היכל דליתנהו מחיות: **דכטיצ ואצדסס**. את שמש מן המקום ההוא וגו' וסמין ליה לא תעשון כן לה' אלהיכם וצמזוזה הואיל וכתיב צה אזכורת אי אפשר לשרפה משום קרא דלא תעשון כן ואנן צעינן שללה וליכא דהאישי שלל שמים הוא: **כלל נעשה ופרט בלא תעשה**. כגון והיתה תל עולם (דברים יג) כלל דלפילו גנות ופרדסיס לא תעשה אלא תהיה תל עולם שהוא עשה לא תבנה עוד (שם) צנין צמים והוא לא תעשה אין דנין אותו בכלל ופרט לומר אין בכלל אלא מה שצפרט דלא תעשה פירוש הוא כלומר והיתה תל עולם לצנין קאמר אכל לגנות ופרדסיס שרי אלא תרי מיילי קאמר קרא דלא אמרינן פירוישי קמפרס אלא מיילי מיילי קאמר והיתה תל עולם לגנות ופרדסיס לא תבנה עוד כל צניינן שצעולס ואפילו לגנות ופרדסיס לא תבנה עוד ודרשינן ליה לדבר שהיה בכלל ויאל מן הכלל ללמד לא ללמד על עכמו יאל אלא ללמד על הכלל כולו יאל ולומר צנין בכלל היה ולמה יאל להקיס לך מה צנין מיוחד שהוא ישוב צני אדם אף כל צנין כגון גנות ופרדסיס ט) (לישא אחרינה) וכו' יוסי הגלילי סבר אין דנין כו' צנין ודריש הכי והיתה תל עולם מכל מיילי שלא יעשה צה שזס דצר ולא תבנה עוד דמשמע צנין צמים אשמועינן לאו צצנין צמים וגנות ופרדסיס איסור עשה הוא דליכא. כך שמעתי: ר"ע סבר דנין דלא כו' אצינן: **דכ"ע איס לפו דר' אצין**. ואפילו ר"ע והא דקאמר דעיר הנדחת נעשית גנות ופרדסיס לאו משום דצעלמא לית ליה דר' אצין דודאי מלתא קא מפרשי והיתה תל עולם צמאי צצנין צמים דלא תבנה עוד לא משמע ליה צכל צניינן דקסצר עוד לכמו שהיתה משמע כלומר לא תחזור ולא תבנה עוד משמע כגון שהיתה מתחלה לא תבנה עוד אצל נעשה גנות ופרדסיס: **ומר סבר עוד לגמרי משמע**. כגון דאמר לעולם ועד ועוד לשון ועד הוא ט) שלא תבנה לעולם לשום דצר לא לצנין צמים ולא לגנות ופרדסיס לא תבנה עוד: **מהוצרין מוסרין**. דתקצון ושרפת אמרה רחמנא (דברים יג) מי שאינו ממוסר אלא קצינה ושריפה יאל זה שממוסר תלסיה וקצינה ושריפה: **וכל אשר צה**. אפילו אילנות מחוצרין אשר צה נאסרין: ה"ג **וישבוע יהושע לאמר ארור האיש וגו'**. וקרא קדריש ואילו צצכורו ייסדנה וצבעירו יציב דלמיה וכשיעמיד דלמיה ימות צנו הקטן: **לא יריחו על שם עיר אחרת**. שלא יבנה יריחו ויסצ שמה על שם עיר אחרת ולא עיר אחרת על שם יריחו שאפי' צנה עיר אחרת וקראה יריחו אסור לצמותה שאפי' שם יריחו ימתה לעולם וכתיב צימיו צנה חיאל צית האלי את יריחו צימיו של אחאב ועל שעצר על האלה קרי ליה צית האלי: **אס יריחו**. ולא יריחו עכמו צנה אלא עיר אחרת על שם יריחו שקראה לה יריחו ולא אתפרס הא מנלן: **צאצירס כבורו יסדה**. אצירס רשע כשמת אצירס הרשע לא היה לו לחיאל ללמוד שלא לצנות את יריחו: **אצירס ושגוב מאי עבוד**. דקרי להו רשעים: **אינו יודע שגוב לעירו**. מילתא צאנפי נפשיה הוא ולמדראש. ממשמע שנתמר צאצירס כצורו איני יודע שגוב לעירו אלא מה ת"ל שגוב לעירו שהיה קוצר והולך מאצירס ועד שגוב שהוא לעיר מכלס: **אחאב שושצינו**. איהצו של חיאל היה אחאב: **צי עמיא**. וי"א צי עטמא צית האצל שנטעימיס אותו דצצירס לנחמו. וצכמה דוכתינן כתיב צבראשית רבה עמיא בלא עיי"ן לשון אצל: **על כל פלס וטלס**. שורה וערוגה ומקוס גצוה הוא: **ולא שציי מיערע מיזל ומסגד**. שהיה הלכלוך הולך וגדל מצוה הגשמים הצאין לעולם שאין מניחין לילך להשתחוות לעבודת כוכבים מתוך דרכיס מלוכלכות צטיט: **מיד ויאמר אליהו הי ה' אס יהיה השנים האלה מטר וגו'**. האי קרא סמוך לקרא דחיאל צית האלי: **אקלידא דמערע**. מפתח של מטר: **ציון דחוא**. הקצ"ה דאיכא לערע צעלמא א"ל הקצ"ה לאליהו לך צרפתה לגלגל הדצר שיחזור לו מפתח של מטר כדקא מפרס ואזיל: **שלא מפתחות לא נמסרו ציד שלית**. על אוצרוץ של הקצ"ה יש מפתחות ומסרס ליד שלוחיס הממונים אצל אס מפתחות יש לו צידו שלא מינה שלית עליהם מצראשית אלא צידו ה' וכל רצה למסורי) שלח עליהם וקאמר הקצ"ה לאליהו אותם ג' מפתחות עככתי צידי מצראשית ולא מניתי שלח עליהם אלא אותך שעשיתי ממונה על אחת מהם ועתה תשאל מפתח שני יאמרו שנים ציד תלמיד ואחד ציד הרצ: ט) דעריקה לגליה. סכתס שער שלו ואצדיה למפתחיה כך עשה אליהו נעל לשערי מטר ולצסוף אצד המפתח של גשמים שלא נפתח השער של מטר על ידו: **דכצב לך הראה אל אחאב**

ק"ג.

נב א מ"י פ"ו מהל' מעשר שני הלכה א צ:

ס ב מ"י שס פ"ב ה' ה סגג לאזין רסד:
כא ב מ"י שס ה"ל ט:
כב ד מ"י פ"ד מהל' ע"ז הלכה יג סגמ עשן טו:

תורה אור השלם

1. וְאֵת כָּל שְׂלֵקָה תִּקְבֹּץ אֶל תְּרוֹת רְחֹבָה וְשִׂרְפֹת בָּאֵשׁ אֶת הָעֵיִר וְאֵת כָּל שְׂלֵקָה כְּלִיל לֵי אֱלֹהֶיךָ וְהִתְהַה מִל עֹלָם לֹא תִבְנֶה עוֹד:
דברים יג ז
2. לֹא תַעֲשֶׂוּן פֶּן לִי אֱלֹהִיכֶם:
דברים יב ד
3. וְהִתְהַה הָעֵיִר חָרָם וְהָיָה אֲשֶׁר פָּה לִי רֶק הָרֵב הַזֶּה וְהִנֵּה תִהְיֶה הָיָה וְכָל אֲשֶׁר אִתָּה בְּיָד פִּי וְכָל אֲשֶׁר אִתָּה בְּבֵית פִּי הִחְבַּאתָה אֶת הַמִּלְאִכִּים אֲשֶׁר שְׂלַחְתָּ:

4. וְיִשְׁבַּע יְהוֹשֻׁעַ בְּעַת הַהִיא לְאָמֹר אֲרוּר הָאִישׁ לִפְנֵי יְיָ אֲשֶׁר יִקְוֶה וְכִנְּה אֶת הָעֵיִר הַזֶּה וְהָיָת אֶת יְרִיחוֹ בְּכִכְרוֹ יִסְדְּנָה וּבְצַעֲרוֹ יִצִּיב דְּלִתְהִי:
יהושע יב טו
5. בְּקִימֵי בְּנֵה חִיאל בֵּית הָאֱלִיל אֶת יְרִיחָה בְּאֲבִיבִים בְּכִרוֹ יִסְדְּנָה וּבְשָׁגוֹב צַעֲרוֹ הַצִּיב דְּלִתְהִי כְּדָבָר יְיָ אֲשֶׁר דָּבַר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון:

6. מְלִכִּים א טו לד
השְׁמֵרוּ לְכֶסֶם פֶּן יִפְתָּהוּ לְכַבְּכֶם וְסִרְתֶּם וְעִבְדִתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם:
דברים יא טו
7. וַיֹּאמֶר אֱלִיהוֹ הַתְּשִׁיבִי מִתְּשִׁיבֵי גִלְעָד אֶל אַחֲזָב חִי יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עֲבַדְתִּי לִפְנֵי אִם יִתְהַה הַשְּׂנִים הָאֵלֶּה טל וּמָקָר כִּי אִם לִפִּי דְבַרְיִ:

8. לֶךְ מִזֶּה וּפְגִיַת לֶךְ שְׂדֵמָה וְנִסְתַּרְת בְּנַחַל בְּרִית אֲשֶׁר על פְּנֵי הַיַּרְדֵּן:
מלכים א יז ג
9. וְהַעֲרִיבִים מִבְּיָאִים לוֹ לָחֶם וּבִשָׁר בַּבֶּקֶר וְלֶחֶם וּבִשָׁר בְּעִרְבֹת וּמִן הַפַּחַל יִשְׁתָּה:
מלכים א יז ו
10. וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיִּבֶשׂ הַנָּחַל כִּי לֹא הָיָה גֶשֶׁם בְּאֶרֶץ:
מלכים א יז ז
11. קוֹם לֶךְ צַרְפַּתָּה אֲשֶׁר לִצִּידוֹ וְיִשְׁבַּת שָׁם הַנָּה צִיּוֹתִי שָׁם אִשָּׁה אֲלַמְנָה לְכַלְכַּלְךָ:

12. וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלָה בֶן הָאִשָּׁה הַשְּׁלִישִׁית לְאָמֹר לֶךְ הֲרָאָה אֵל אַחֲזָב וְאִתְּנָה מָקָר על פְּנֵי הָאֲדָמָה:
מלכים א יח א

13. וַיְהִי יָמִים רַבִּים וְדָבַר יְיָ הָיָה אֵל אֱלִיהוֹ בְּשָׁנָה הַשְּׁלִישִׁית לְאָמֹר לֶךְ הֲרָאָה אֵל אַחֲזָב וְאִתְּנָה מָקָר על פְּנֵי הָאֲדָמָה:
מלכים א יח א

מלכים א יח א
השְׁמֵרוּ לְכֶסֶם פֶּן יִפְתָּהוּ לְכַבְּכֶם וְסִרְתֶּם וְעִבְדִתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם:

יהיה